

Sygn. akt I PK 73/15

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z powództwa M. S.
przeciwko Politechnice [...] w C.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 grudnia 2015 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 2 października 2014 r., sygn. akt III APa 12/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 2 października 2014 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie z powództwa M. S. przeciwko Politechnice [...] w C. o ustalenie, oddalił apelację powoda i orzekł o kosztach postępowania odwoławczego.

Powód zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód, powołując się na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wynikającą z występującego w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, budzącego wątpliwości, które nie zostało przez Sąd drugiej instancji rozpoznane. Skarżący wskazał na następujące kwestie: (-) czy pracownik, wobec którego pracodawca dopuścił się

naruszenia zakazu dyskryminacji, z tytułu którego Sąd zasądził już na rzecz pracownika odszkodowanie, ma możliwość występowania z powództwem o ustalenie, że pracodawca w dalszym ciągu dopuszcza się naruszenia zasad dyskryminacji, skoro z art. 189 k.p.c. wynika, że nie ma ograniczenia możliwości wytaczania powództw o ustalenie do przypadków, w których nie zostało naruszone prawo ani roszczenie nie są jeszcze wymagalne, podczas gdy zarówno Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji, przyjął, że pracownik może dochodzić jedynie swoich praw występując z roszczeniem o odszkodowanie na podstawie art. 18^{3d} k.p. lub z roszczeniami o ochronę dóbr osobistych, wynikających z art. 24 k.c.; (-) czy możliwe jest, aby środkiem ochrony prawnej pracownika, wobec którego pracodawca dopuszcza się naruszenia zakazu dyskryminacji było powództwo o ustalenie istnienia tego naruszenia, w szczególności w sytuacji, gdy pracownik nie ma zamiaru domagać się świadczenia pieniężnego; (-) czy powód (a skarżący w niniejszej sprawie) rzeczywiście nie miał interesu prawnego, gdyż mógł on poszukiwać ochrony prawnej jedynie w drodze powództwa o zasądzenie świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych, czy też ma rzeczywiście interes prawny choćby ze względu na to, że ochrona prawna powoda niekoniecznie musi wynikać w przypadku niniejszej sprawy, z powództwa o zasądzenie świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych, a powód może na przykład skorzystać z możliwości rozwiązania z pracodawcą umowy o pracę w trybie art. 55 § 1¹ k.p. w związku z treścią art. 55 § 2 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie

skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu zasadność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga przytoczenia stosownych argumentów, uwzględniających specyfikę tej podstawy warunkującej pozytywne rozpoznanie wniosku podmiotu wnoszącego skargę kasacyjną. Pojęcie „oczywistości” mieści się w sferze obiektywnej i łączy się z powinnością wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2007 r., I CSK 100/07, niepubl.; z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, Lex 560541). W sprawie brak jest oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skarżący nie uzasadnia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, lecz upatruje oczywistej zasadności skargi w występowaniu w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Tymczasem w dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już uwagę na to, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990; por. też postanowienie Sądu Najwyższego z 27 maja 2015 r., I PK 301/14, niepubl.). Z przedstawionych względów skarga kasacyjna nie jest w oczywisty sposób uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Natomiast przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., sygn. II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158, z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest też wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnieniu zawarto natomiast tylko wskazane wyżej pytania. Rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej argumentacji mającej wykazać istnienie istotnego zagadnienia prawnego. Przedstawienie takiej argumentacji w uzasadnieniu podstaw skargi służy bowiem jedynie wykazaniu zarzucanego naruszenia prawa materialnego lub procesowego. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś

podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III UK 10/11, LEX nr 1124105).

Sąd Najwyższy orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).